

**LEEFBAAR
PEELLAND**

Visie
Leefbaar Peelland
9 december 2022

1. Inleiding

Het buitengebied van Asten-Heusden biedt plek aan een honderdtal agrarische ondernemers nabij Natura 2000gebied 'de Grootte Peel'. In het gebied zijn verschillende soorten bedrijven aanwezig; melkvee-, varkens- en pluimveebedrijven, akkerbouw en tuinbouw. Inmiddels zijn er al een aantal, met name melkveebedrijven gestopt of overgeschakeld op akkerbouw.

Door allerlei maatregelen vanuit de overheid ten behoeve van onder andere milieu en natuur, staan al deze bedrijven onder druk en voor de uitdaging om perspectief te behouden voor de toekomst.

De agrarische sector staat de laatste tijd behoorlijk in de spotlights. In het Brabantse grondgebied rondom de Grootte Peel wordt gewerkt aan de Gebiedsgerichte Aanpak Vitale Peel (GGA). Daarnaast heeft het landelijke stikstofbeleid grote invloed op de ondernemers en hun bedrijven.

De ondernemers kennen het gebied als geen ander en willen zelf actief met plannen komen hoe ze in het gebied om kunnen gaan de verschillende actuele thema's, zoals stikstof, grondgebruik en water.

Dit is een van de redenen waarom Stichting Leefbaar Peelland is opgericht. Wij willen als agrarische ondernemers zelf onze wensen kenbaar maken, aangeven welke richting we als agrarische sector op willen en welke plek wij in deze steeds complexere samenleving kunnen innemen. Hierbij zijn perspectief voor de landbouw en leefbaarheid van het gebied belangrijke items.

De Gebiedsgerichte Aanpak Vitale Peel is bestempeld als pilot. Dit betekent dat het mogelijk moet zijn om van wettelijke beperkingen af te wijken om innovaties toe te kunnen passen in het gebied om perspectief te houden in de agrarische sector. Hier staan we voor open en willen we over meedenken.

In deze visie gaan we in op een aantal voor ons belangrijke items, zoals vergunningverlening, ammoniakemissie, innovatie, grondgebruik en waterhuishouding.

Deze visie willen we als bouwsteen laten dienen voor hoe dit gebied er over pakweg 10 jaar uit gaat zien. Met daarbij een gewaardeerde plek voor de agrarische sector, die zorgt voor leefbaarheid, een aantrekkelijk landschap en vooral kwalitatief hoogwaardig voedsel in het gebied ten noordwesten van de Grootte Peel.

2. Grondgebruik

2.1 Inleiding

Grond is voor veel bedrijven in de Peel de basis van het bedrijf. De gewassen die geteeld worden vormen het startpunt voor het vee of zijn de inkomstenbron voor de akker/tuinbouw bedrijven. De laatste decennia is er veel gaande rondom grond. Denk hierbij aan verandering van het klimaat waardoor de gevolgen van de weersinvloeden groter worden. Dit in combinatie met het verschralen van grond, doordat er steeds minder organische mest gebruikt mag worden. Door de beperkingen van gewasbeschermingsmiddelen worden onkruiden moeilijker beheersbaar. Dit alles geeft uitdagingen om het rendement op de bedrijven te waarborgen waardoor de toekomst steeds onzekerder wordt.

Daarnaast wordt er gestuurd op extensivering van de agrarische sector, dit terwijl er vanwege allerlei doelstellingen, grond aan de landbouw onttrokken wordt. Dit leidt tot frictie in een gebied zeker in combinatie met de uitdagingen om deze grond renderend te maken. Daarnaast bepaalt het grondgebruik het uiterlijk van het gebied. Renderende teelten (mogelijk in combinatie met vee) zorgen voor welvaart en activiteiten in een gebied waardoor leefbaarheid en harmonie tussen de bewoners geboden kan worden. De angst is groot dat in het huidige politieke klimaat gestuurd gaat worden naar het weg vagen van deze harmonie waardoor leefbaarheid en economische activiteiten onder druk komen te staan.

Uit bovenstaande uitdagingen en ontwikkelingen komen een drietal hoofdpunten naar voren die voor ons als Stichting Leefbaar Peelland essentieel zijn:

1. Rendement van de blijvende bedrijven versterken
2. Agrarische grond blijft in gebruik van de landbouw
3. Leefbaarheid behouden en verloedering voorkomen

2.2 Rendement blijvende bedrijven

Agrariërs moeten de zekerheid hebben van grondgebruik. Belangrijk is dat het rendement op gronden behouden blijft. Een akkerbouwer dient voldoende saldo te halen op zijn gewassen, waardoor rendement gewaarborgd kan worden. Veranderingen die het saldo beperken of hoog saldo teelten onder druk zetten, zijn onacceptabel. Denk hierbij aan beregeningsverboden/beperkingen. De melkveehouderij heeft behoefte aan ruwvoer wat de basis vormt voor een goed rantsoen. Daarbij zorgen lage opbrengsten voor enorme stijging van de teeltkosten omdat er veel meer hectares bewerkt dienen te worden voor dezelfde opbrengst. De kalvesector heeft behoefte aan maïs en de pluimveesector heeft grond nodig voor de vrije uitloop van de kippen. Het is essentieel dat ieder bedrijf grond ter beschikking houdt dat past bij de bedrijfsvoering. Het is van belang dat er economisch perspectief is bij het gebruiken van de grond en dat de gewaskeuze bij de agrariër zelf ligt.

Activiteiten op het gebied van duurzame energie kunnen een kans zijn voor agrariërs om extra rendement te halen. Wij zien in het gebied hiervoor kansen, dit ter ondersteuning van de bestaande activiteiten op een agrarisch bedrijf.

2.3 Grond blijft in gebruik van landbouw

Naast passend grondgebruik is de hoeveelheid grond ook beperkt in het gebied. Krimp van het areaal grond van de bedrijven die verder willen is voor ons onbespreekbaar. Dit zet het rendement enorm onder druk en maakt het onmogelijk om invulling te geven aan alle regelgeving die op de sector afkomt. Daarom is het essentieel dat zoveel mogelijk landbouwgrond in het gebied in gebruik blijft bij de landbouw om de bedrijven die overblijven toekomstperspectief te geven. Daarbij is zekerheid noodzakelijk, grondgebonden bedrijven maken financiële plannen op basis van 20 tot 30 jaar aflossing. Eigendom kan deze zekerheid bieden. Indien dit niet mogelijk is kan langlopende pacht of erfpacht een oplossing bieden. Hierbij is het belangrijk dat er een optie tot koop is voor de agrariër zodat er zekerheid is over het grondgebruik om aan maatschappelijke thema's zoals grondgebondenheid en extensivering structureel een invulling te geven. Eenjarige pachtcontracten geven te weinig zekerheid voor de bedrijven en dienen voorkomen te worden. Wanneer aanvullende voorwaarden worden gesteld door de verpachter, bijvoorbeeld op het gebied van gewasbescherming of kruidenrijk grasland, dan dient de pachtprijs daarop te worden aangepast, zodat een rendabele bedrijfsvoering mogelijk blijft. Om extensivering in het gebied mogelijk maken zal de overheid duidelijk de keuze moeten maken om grond die zij verpacht alleen te verhuren aan de omliggende agrariërs.

2.4 Leefbaarheid behouden voorkomen verloedering

Vanuit Stichting Leefbaar Peelland vinden wij het belangrijk dat de natuur in goede staat verkeert. Goed beheer van de natuur is hierbij essentieel. Daarom moet dit gemonitord en gecontroleerd worden. Indien de natuurdoelen niet gehaald worden op ex-landbouwgrond dient deze terug getransformeerd te worden naar landbouwgrond waarbij er weer rendement op deze grond gehaald wordt. Er moet duidelijkheid komen hoe het beheer van de natuur plaatsvindt en hoe natuurbeherende organisaties werken aan het in stand houden van de diverse flora en fauna in de Groote Peel. Grond met naast de landbouwactiviteit ook natuurdoelen kan in beperkte mate voor enkele agrariërs een stukje meerwaarde in de bedrijfsvoering betekenen. Hierbij is beheersing van Jacobskruiskruid en distels essentieel, aangezien dit tot gezondheidsproblemen bij het vee kan leiden. In het hele gebied dient wildschade door bijvoorbeeld wolven, zwijnen, dassen en ganzen voorkomen te worden.

De agrariërs in het gebied zijn bereid om nestbeschermers te laten plaatsen door deskundigen en hier tijdens werkzaamheden rekening mee te houden. Uitbreiding van het weidevogelbeheergebied biedt kansen voor zowel de weidevogels als de agrariërs.

3. Vergunningen, innovaties en stikstof

3.1 Inleiding

Zolang er onduidelijkheid en onzekerheid is over de te behalen reductie in het gebied en het nog niet wettelijk is vast gelegd, is het niet wenselijk om hier actief op in te gaan spelen. Hiermee willen we niet ontkennen dat we voor diverse opgaves staan. We zijn van mening dat we als sector een bijdrage willen en kunnen leveren aan de opgaves waar we voor staan, indien dit economisch verantwoord en realistisch is. Op het gebied van stikstof is deze opgave te groot. Hiervoor verwijzen we naar het rapport wat Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft opgesteld ([Naar een uitweg uit de stikstofcrisis \(pbl.nl\)](https://www.pbl.nl/nl/publicaties/naar-een-uitweg-uit-de-stikstofcrisis)). Hierin wordt dit onderschreven. De stikstofdepositie die neerdaalt vanuit het buitenland op de Deurnese Peel, de Mariapeel en de Groote Peel is al hoger dan de kritische depositiewaarde (500 MOL N per hectare per jaar). Ofwel: indien de gehele landbouw en de bewoners uit het gebied verdwijnen, worden de doelen nog niet behaald. Wij pleiten dan ook voor een rechtvaardig beleid dat juridisch houdbaar is en waarmee realistische doelen behaald kunnen worden. Om leegloop van de veehouderij te voorkomen is het noodzakelijk dat NH₃ en NO_x niet uitgewisseld kunnen worden., dit om te voorkomen dat grote industriële bedrijven veehouderijen opkopen om zelf te kunnen groeien.

3.2 Ontwikkelingen in het gebied

In het gebied zijn rundvee-, varkens-, pluimvee-, akkerbouw-, en tuinbouwbedrijven actief. De verwachting is dat een aantal bedrijven zullen stoppen. Dit kan zijn door het gebrek aan perspectief, het ontbreken van een opvolger, onzekerheid omtrent het overheidsbeleid of een combinatie hiervan. Dit heeft grote gevolgen voor de ontwikkeling en de leefbaarheid van het gebied. Om leegloop van het gebied te voorkomen hebben de overblijvende bedrijven ontwikkelingsmogelijkheden nodig.

Doordat er verschillende bedrijven gestopt zijn en nog zullen stoppen, verwachten wij dat minimaal 40% stikstof gereduceerd is in het gebied in 2030 opzichte van 2018. Dit is een autonome ontwikkeling. Hiermee wordt dus al een flinke reductie door de veehouderij gerealiseerd in het gebied! Daarnaast vinden er ontwikkelingen en innovaties plaats op de bedrijven die overblijven, waardoor er nog meer stikstofuitstoot gereduceerd wordt.

3.3 Brabants beleid stalaanpassingen.

Dit beleid is onhoudbaar.

De Raad van State schiet op het moment de een na de andere emissiearme systeem af. Zolang er nog onvoldoende zekerheid is of de emissiearme stalsystemen ook juridisch houdbaar zijn, is het in onze ogen onverantwoord om een vergunningstraject te starten en

agrariërs hierin te laten investeren. Ook het beoogde doel; natuurherstel, wordt hiermee mogelijk niet verwezenlijkt.

Het tijdspad van de GGA en het Brabantse beleid lopen niet gelijk met elkaar. De plannen voor het gebied zijn nog niet duidelijk, ondertussen wordt wel van de agrariërs geëist om een vergunning aan te vragen voor 1-4-2023 en daarmee zijn toekomst voor de komende jaren vorm te geven. In een pilotgebied zou het mogelijk moeten zijn het tijdspad op elkaar af te stemmen, zodat de gebiedsplannen beter kunnen worden uitgevoerd en zowel de agrariërs als de gemeente Asten (en daarmee gemeenschapsgeld) niet onnodig kosten maken voor het vergunningstraject en de uitvoering daarvan.

Een ander belangrijk argument tegen het Brabantse stallenbeleid is de financierbaarheid van de agrarische sector. Banken geven aan dat ze momenteel geen bedrijven willen financieren rond Natura 2000gebieden, vanwege de grote onzekerheden en onduidelijkheden aangaande emissiearme stalsystemen.

3.4 Ontwikkelingsmogelijkheden

Binnen het gebied verdwijnen relatief veel veehouderijen. Het gebied is aan het veranderen. Om de omgeving aantrekkelijk en leefbaar te houden is het van belang dat de bedrijven die overblijven ontwikkelingsmogelijkheden behouden. Wanneer dit niet het geval is dan is de generatie die nu op het bedrijf zit, de laatste die het bedrijf kan voortzetten. Hierdoor ontstaat een eentonig buitengebied, terwijl de aantrekkelijkheid zit in de combinatie van verschillende sectoren met daarbij ook de koeien in de wei. Tussen de verschillende sectoren wordt veel samen gewerkt. Te denken valt aan grond ruilen voor akkerbouwgewassen, mestafzet, gebruik digistaat van de varkenshouderij in de melkveehouderij, pluimvee dat buiten loopt op gronden van de melkveehouderij en voeraankoop binnen het gebied. Dit versterkt de kringloop binnen het gebied. Het toestaan van gebruik van groene kunstmest uit de mestverwerking zou deze kringloop verder versterken en vermindert het gebruik van chemische kunstmest in het gebied.

Om ontwikkelingsmogelijkheden te behouden is het noodzakelijk dat extern salderen in gemeente Asten toegepast kan worden en dat vergunningen vlot afgegeven worden. Het vergunningstraject wordt momenteel als erg stroef ervaren. Daarnaast zijn de legeskosten hoog. Zonder extern salderen hebben de bedrijven die overblijven geen ontwikkelingsmogelijkheden meer nadat ze intern salderen hebben toegepast of dat er via innovatie onvoldoende ammoniak gereduceerd kan worden.

Het is noodzakelijk dat bouwblokvergroting mogelijk is. Aangezien er bedrijven verdwijnen zou dit geen probleem moeten zijn. Wanneer bouwblokvergroting niet kan gaan bedrijven werken met meerdere locaties en neemt het aantal vervoersbewegingen in het gebied toe. Brandveiligheid, dierenwelzijn en inpassing in het landschap zijn gebaat bij een ruimer bouwblok.

Wanneer bedrijven op een ongewenste locatie zitten moet het mogelijk zijn om dit bedrijf te verplaatsen. Ook het samenvoegen van bedrijven moet mogelijk zijn.

Nevenactiviteiten moeten mogelijk zijn voor bedrijven die dat willen. Denk hierbij aan zorg, recreatie of het produceren van energie.

Het zou goed passen om voor een aantal punten oplossingen te gaan vinden binnen het pilotgebied van de GGA. Te denken valt aan verplaatsingen, bouwblokvergrotingen of het toepassen innovaties op het bedrijf. Het opzetten van een biovergister, waardoor er gas geleverd kan worden naar andere bedrijven, zou de moeite waard zijn om binnen de GGA te onderzoeken. Als Stichting Leefbaar Peelland denken we daar graag in mee.

In het gebied zullen ook andere vormen van landbouw gaan ontstaan, denk bijvoorbeeld aan een voedselbos. We hopen dat nieuwe initiatieven de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen.

4. Water en bodem

4.1 Inleiding

Water is essentieel voor landbouw en natuur. De gewassen kunnen niet groeien zonder voldoende water. In droge jaren zal er daarom voldoende water beschikbaar moeten zijn. We zien dat zeker in de droge jaren zowel de landbouw als de natuur hier schade van ondervindt. Er zal gezocht moeten worden naar manieren om het gebied rondom de Peel van voldoende water te voorzien.

4.2 Standpunt Leefbaar Peelland

Het Brabantse provinciebestuur is voornemens om het beregenen uit grondwater in de Peelvenen aan banden te leggen. Dit heeft grote economische gevolgen voor de agrarische sector in het gebied. Wanneer er niet beregend mag worden zal dit ten koste gaan van de groei van de gewassen en wordt het lastig om melkvee te blijven beweiden in droge periodes. Akkerbouwgewassen telen wordt risicovol. Hierdoor zal de waarde van de grond gaan dalen.

Daarbij ontbreekt goed onderzoek of de verlaging van de grondwaterstand in de Peel veroorzaakt wordt door de landbouw.

Vanuit Stichting Leefbaar Peelland zijn we bereid om mee te denken aan oplossingen, waardoor er minder beregend hoeft te worden. Beregenen verhoogt de kostprijs en is arbeidsintensief. Wij willen onderzoeken of er andere manieren zijn om water vast te houden in het gebied of om water in te laten in droge tijden. Uitgangspunt hierbij is dat ten alle tijden beregend moet kunnen worden, aangezien dit in bepaalde omstandigheden noodzakelijk moet is om gewassen te laten groeien. Ook vanuit milieuoogpunt is beregenen van belang om de mineralen in de grond zo goed mogelijk te benutten.

Om beregenen zo lang mogelijk uit kunnen stellen hebben we een aantal plannen gemaakt

4.3 Water inlaten

Het is mogelijk om vanuit de Zuid-Willemsvaart bij Sluis 13 of de Astense Aa water in het gebied te laten. Water vanuit de Zuid- Willemsvaart zou kunnen worden opgevangen in een nieuw te graven sloot langs de Kokmeeuwenweg. Van daar uit zou water het gebied in kunnen worden gelaten. Dit kan door sloten van verschillende niveaus aan te leggen. Door middel van peilgestuurde drainage wordt ervoor gezorgd dat de percelen van water worden voorzien. Water dat in het gebied wordt gelaten moet gemonitord worden op waterkwaliteit om vervuilingen in het gebied te voorkomen.

Door water in een sloot langs de Peel te laten wordt er tegendruk van water richting de Grootte Peel gerealiseerd. Dit helpt om het water in de Grootte Peel vast te houden. Om water voor de gewassen in de percelen op te vangen kan gebruik worden gemaakt van subirrigatie en peilgestuurde drainage. Voorwaarde is wel dat met de inrichting rekening wordt gehouden dat wanneer het te nat wordt om op het land te gaan, er ook snel maatregelen kunnen worden genomen om het water af te voeren. Elk deelgebied dient een escape te hebben om water snel te kunnen afvoeren om overlast te voorkomen

4.4 Water in grond pompen

Tijdens natte periodes kan er grondwater de grond in gepompt worden. Op deze manier wordt er een watervoorraad gecreëerd die tijdens droge periodes gebruikt kan worden om te beregenen.

Wanneer een sloot wordt afgesloten kan hier water in opgevangen worden. Via de onder gelegen drainageslang kan water opgepompt worden. Dit werkt als een natuurlijke filter. Vervolgens wordt het water in een diepere grondlaag worden gebracht. Hierdoor ontstaat een waterbel waar water in opgeslagen kan worden. Dit water kan gebruikt worden om, wanneer dit noodzakelijk is, te beregenen.

4.5 Verhoging bouwvoor

Wanneer het peil in het gebied verhoogd wordt kan het zijn dat een aantal percelen te nat worden. Om dit te voorkomen kan onderzocht worden of het wenselijk is om een aantal percelen op te hogen. Voorwaarde is wel dat eerst gesproken wordt met de betreffende agrariërs of zij hiervoor openstaan. Daarnaast moet naar de haalbaarheid en de kosten van het plan gekeken worden. Het is essentieel dat egaliseren mogelijk blijft

4.6 Kosten

Vanuit natuurorganisaties en de maatschappij ligt er de wens dat de landbouw minder gaat beregenen. De landbouw is bereid maatregelen hiervoor te nemen en hierin te investeren, zolang beregenen mogelijk blijft. De maatregelen om meer water vast te houden zijn kostbaar, denk aan peilgestuurde drainage en subirrigatie. Het kan niet zo zijn dat de kosten voor een maatschappelijke wens alleen op het bordje van de landbouw liggen. Daarom zullen ook partijen zoals de Provincie en het Waterschap moeten bijdragen aan een goed waterbeheer, zowel financieel als in het afgeven van vergunningen.

5. Vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen

Evenals in andere gemeentes, verwachten we in ons gebied dat ongeveer de helft van het aantal agrarische bedrijven in 2030 gestopt is t.o.v. van 2018. Dit heeft grote invloed op de leefbaarheid van het buitengebied. Bedrijven komen leeg te staan en verloedering gaat optreden wanneer er niets gebeurt. Daarbij wordt het risico van ongewenste (illegale) activiteiten groter.

Als Leefbaar Peelland zijn we voorstander van andere activiteiten in het buitengebied onder voorwaarde dat ze geen beperkingen opleveren voor de doorgaande agrarische bedrijven. Dit omdat wij leefbaarheid van de kleine kernen een belangrijk item vinden.

Wij vinden het ook belangrijk dat bij bedrijven die gestopt zijn, oude overbodige bedrijfsgebouwen worden gesloopt. Dit kan gestimuleerd worden door o.a. een sloopfonds of door betere mogelijkheden om wat extra te mogen terug bouwen. Ook zou bekeken moeten worden of dit kan in combinatie met het plaatsen van zonnepanelen op daken en evt. op het voormalige bouwblok.

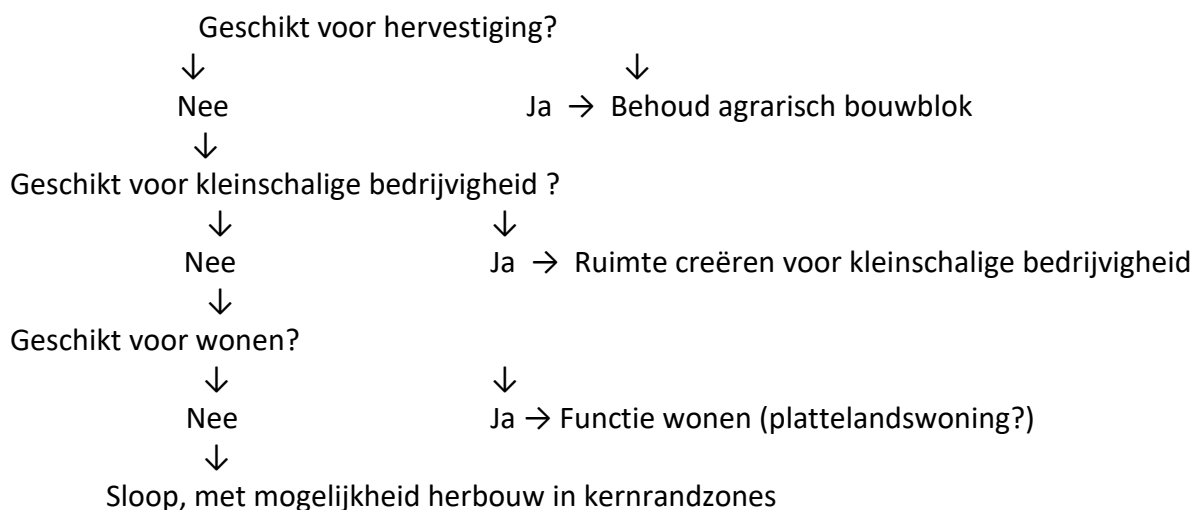
Maar als locaties geschikt zijn voor hervestiging van agrarische bedrijven die overheidswege weggekocht worden, dan zouden deze locaties behouden moeten blijven voor verplaatsing van weggekochte bedrijven die graag nog op een andere geschikte plek door willen gaan.

Voor andere activiteiten in het buitengebied zien we mogelijkheden voor kleinschalige recreatie, klusbedrijven (ZZPers) en mogelijk kleinschalige zorgverlening.

Ten aanzien van de functie wonen, zijn we wat terughoudender. We vrezen dat dit te veel gaat botsen met de agrarische bedrijvigheid. Slopen en terug mogen bouwen in de kernrandzone zou wat ons betreft een optie zijn. Wel moet het mogelijk zijn voor een agrariër die gestopt is met zijn bedrijf om in zijn woning te kunnen blijven wonen.

Daarbij zijn plattelandswoningen van wezenlijk belang, wel op voorwaarde dat deze geen belemmering zijn voor de bestaande bedrijvigheid. Dit zal dan beter juridisch ingekaderd moeten worden dan nu het geval is.

Schematisch ziet ons VAB beleid voorstel er dan zo uit.

6. Samenvatting

Als Stichting Leefbaar Peelland willen we ons inzetten voor perspectief van de agrarische bedrijven en de leefbaarheid van het gebied. Daarom is het van belang dat de mogelijkheden van de pilot Gebiedsgerichte Aanpak benut worden om innovaties in het gebied te realiseren. Graag denken we mee over mogelijke innovaties en kansen in het gebied.

Om perspectief te houden voor de overblijvende bedrijven is het van belang dat de grond in de handen van de landbouw blijft en pachtcontracten worden afgesloten voor een langere termijn. Wanneer er beperkingen op de grond komen moet de pachtprijs daarop worden aangepast, zodat een rendabele bedrijfsvoering mogelijk blijft. Voor activiteiten op het gebied van duurzame energie zien we kansen ter ondersteuning van de agrarische activiteiten op het bedrijf.

Als sector willen we een bijdrage leveren aan de stikstofproblematiek, maar de doelen moeten haalbaar, betaalbaar en realistisch zijn. Door de ontwikkelingen in het gebied zal er in 2030 al 40% stikstof gereduceerd zijn ten opzicht van 2018. De landbouw levert hiermee al een significante bijdrage aan de stikstofreductie. Om te voorkomen dat nu de laatste generatie op de veehouderijbedrijven zit moet extern salderen in gemeente Asten mogelijk zijn en is de mogelijkheid tot bouwblokvergroting of bouwblokverplaatsing noodzakelijk. Het Brabantse stallenbeleid is niet houdbaar en moet van tafel. Het tijdspad van de GGA en het Brabantse beleid lopen niet gelijk en zouden aan elkaar aangepast moeten worden. We zijn bereid om mee te denken aan oplossingen waardoor minder beregend wordt. Te denken valt aan wateraanvoer in het gebied en langer water vasthouden. Hierbij bieden subirrigatie en peilgestuurde drainage mogelijkheden. Ook het terugpompen van water in de grond om water op te slaan zien we als een van de mogelijkheden. Voorwaarde is dat beregenen mogelijk blijft in het gebied.

Doordat veel bedrijven stoppen verandert het gebied. Het is biedt kansen wanneer er andere activiteiten in het buitengebied worden toegestaan, maar deze mogen geen belemmering vormen voor de bestaande agrarische bedrijven. Ook dienen goede locaties behouden te blijven voor bedrijven die door willen gaan en niet op de goede plek zitten, naar verplaatst kunnen worden. Ook daarvoor is het noodzakelijk dat extern salderen in Asten weer mogelijk wordt.

Samen met andere partijen willen we ons inzetten voor een aantrekkelijk buitengebied, waar perspectief is voor de overblijvende agrarische bedrijven.